

فایقه زنده می ماند؟!

واکاوی ظرفیت فقه و معارف دینی
در سیاست‌گذاری فرهنگی

سیاست‌گذاری در عرصه‌های مختلف جامعه الزامات ادراکی و اجرایی خاصی را می‌طلبد که این امر در امور مرتبط با فرهنگ حساسیت و پیچیدگی مضاعفی دارد. روندهای بین‌المللی جهانی سازی فرهنگی و شکل‌گیری ابزارهای فراگیر ارتباطی؛ امر سیاست‌گذاری فرهنگی را تحت تأثیر عوامل جدید و متعددی قرار داده است که برای کشورهای دارای قواعد خاص فرهنگی، علی‌الخصوص ساختارهای مذهبی، مشکلات بیشتری را ایجاد می‌کند. به منظور تبیین چستی سیاست‌گذاری فرهنگی و الزامات آن در جامعه اسلامی و از منظر گفت‌وگویی باد و تن از صاحب‌نظران این زمینه، حجت‌الاسلام علی‌فرحانی و مهدی سلطانی داشته‌ایم.

سیداسر تقوی

روزنامه‌نگار حوزوی، سطح دو حوزه،
دانشجوی ارشد دانش اجتماعی
مسلمین

نسبت میان فرهنگ و حکمرانی و دین از نظر شما
چيست؟

فرحانی: صحبت از فرهنگ و تنوع‌اتش در عصر حاضر یعنی در مورد مفاهیم و موضوعاتی صحبت می‌کنیم که صبغه مغرب‌زمین دارد و دلیل آن هم این است که رشته ارتباطات و فرهنگ با شئون ذیل علوم اجتماعی به صورت تدریجی از دل حوزه‌های جامعه‌شناختی غرب متولد شد و معمولاً در مفاهیم این چنینی بین مفهومی که در نزد ما است و مفهومی که نزد آن‌هاست به مرور زمان یک نوع اشتراک لفظی پیدا می‌کنیم، چون منابع تفکری و دانشی در این موضوعات در حوزه تمدن اسلامی معمولاً وجود دارد، اما نه با این استناد؛ یعنی یک مرحله تبدیل لازم دارد. ما در مفاهیم دینی عنوان مستقلی در کتب به اسم فرهنگ نداریم و این یک صورت‌بندی جدید است و پیامدهای آن هم متفاوت می‌شود، اما اسلام مملو از اتفاقات فرهنگی است، اصلاً حرکت‌های فرهنگی بیشتر از حرکت‌های حقوقی و قانونی در فضای اسلام وجود داشته است، مخصوصاً در تفکر شیعی. در عین حالی که حکومت در اختیار شیعه نبوده است، اما اهل بیت (ع) فرهنگ‌سازی می‌کردند بدون اینکه ابزار قانون در اختیار آن‌ها باشد و این نکته بسیار مهمی در عزیمت ما به سمت فقهی‌سازی ریشه فرهنگ است. به نظر من، حداقل در زمینه فرهنگ، منابع اسلامی به شدت فراوان است و ما عقبیم، هم از میراث‌مان و هم از اتفاقاتی که از منظر علمی و عملی در حال رخ دادن است.

ژاندارک خیابان مشتاق

تصویری از آرشبو شخصی هنگامه گلستان از تظاهرات ۸ مارس ۱۹۷۹ علیه قانون حجاب. در این تصویر ملیحه نیکجوند که در سینما و تلویزیون با نام شبده رحمانی شناخته می‌شد در مقابل یک روحانی ایستاده است و معترض است. ملیحه نیکجوند بعداً در اظهارنظری گفت که مکالمه پرحراش با آن روحانی رابه خاطر ندارد.